

Quicksan Wet
natuurbescherming
ter plaatse van:

**Scholtensteeg 1
te 's-Heerenbroek**

projectnummer

181882

Verantwoording

RAPPORT

Type onderzoek	Quickscan Wet natuurbescherming
Locatie onderzoek	Scholtensteeg 1 te 's-Heerenbroek
Projectnummer	181882
Versie rapportage	1
Auteur	S. Nap BSc.
Controle en vrijgave	S. Westbroek MSc.
Paraaf vrijgave	
Datum	13 september 2018

OPDRACHTGEVER

Naam	Witpaard B.V.
	Postbus 337
	8260 AC KAMPEN
Contactpersoon	dhr. J. Drenth

UITGEVOERD DOOR

Kantoor Zuidwolde
Industrieweg 20
7921 JP Zuidwolde
Tel: 0528 373 982

Info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Kantoor Appingedam
Opwierderweg 160
9902 RH Appingedam
Tel: 0596 633 355

Kantoor Almere
Transistorstraat 91-34
1322 CL Almere
036 82 00 397

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een quickscan Wet natuurbescherming die is uitgevoerd ter plaatse van **Scholtensteeg 1 te 's-Heerenbroek**, in opdracht van **Witpaard B.V.**.

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	5
1.2	Scope.....	5
1.3	Kwaliteitsborging	5
1.4	Leeswijzer.....	6
2.	ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING	7
2.1	Beschrijving onderzoekslocatie en directe omgeving.....	7
2.2	Beschrijving toekomstige plannen.....	9
2.3	Beschermde gebieden in de omgeving.....	9
2.3.1	Natura 2000.....	9
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	10
3.	NATUURWETGEVING	11
3.1	Soortenbescherming.....	11
3.2	Gebiedsbescherming	12
3.3	Zorgplicht	13
4.	METHODE	14
4.1	Literatuurstudie	14
4.2	Veldbezoek.....	15
5.	RESULTATEN	16
5.1	Vaatplanten.....	16
5.2	Vogels.....	16
5.3	Grondgebonden zoogdieren	17
5.4	Vleermuizen	18
5.5	Amfibieën en reptielen	21
5.6	Vissen	22
5.7	Overige soorten	22
6.	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	23
6.1	Algemeen	23
6.2	Conclusie soortenbescherming.....	23
6.3	Conclusie gebiedsbescherming.....	23
6.4	Aanbevelingen en advies	24
6.5	Verantwoording	25
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	26

Bijlage 1 Overzicht vrijgestelde soorten Overijssel

Onze rapportage is opgezet in kleur, om het u bij het lezen van het digitale document visueel aantrekkelijk te maken. Uiteraard kan het document ook op papier worden afgedrukt, waarbij we willen wijzen op de mogelijkheid om het document in zwart-wit af te drukken om kosten en toner te besparen.

1. Inleiding

In opdracht van Witpaard B.V. is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd ter plaatse van Scholtensteeg 1 te 's-Heerenbroek.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen renovatie van het dak van een schuur en de sloop van een schuur met bijgebouw.

Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de voorkomende beschermde dier- en plantensoorten ter plaatse van de onderzoekslocatie.

1.2 Scope

In dit rapport is een quickscan Wet natuurbescherming beschreven. Hierin is onderzocht of er negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten en zo ja, of nader soortgericht onderzoek noodzakelijk is.

Bij ruimtelijke ingrepen moet vooraf worden getoetst of schade op kan treden aan bestaande Natura 2000-gebieden. Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Opgemerkt wordt dat deze rapportage geen verstorings- of verslechteringstoets of PAS-berekening bevat. In dit rapport is beoordeeld of significante effecten op Natura 2000-gebied verwacht kunnen worden en of er nadere toetsing met betrekking tot Natura 2000-gebieden noodzakelijk is.

1.3 Kwaliteitsborging

Eco Reest streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren.

Eco Reest Holding is gecertificeerd volgens “NEN-EN-ISO 9001:2008”, voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, gebouwen en managementondersteuning, met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten.

Eco Reest is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk. Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest BV, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en maakt gebruik van een overkoepelende ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse soorten (ontheffing ff/75a/2014/061, geldig tot 16 maart 2020). Deze ontheffing van de Flora- en faunawet is ook geldig onder de huidige Wet natuurbescherming.

Conform de eisen uit onze ethische code behandelt Eco Reest BV alle gegevens vertrouwelijk, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de locatie, omgeving en het ontwikkelingsplan beschreven. In dit hoofdstuk wordt tevens aangegeven welke beschermde gebieden in de directe omgeving aanwezig zijn. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de regelgeving uit de Wet natuurbescherming die hier relevant is. In hoofdstuk 4 worden de gebruikte onderzoeksmethoden beschreven. De resultaten van de toets aan de Wet natuurbescherming worden beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden conclusies weergegeven en aanbevelingen gedaan. Besloten wordt met een overzicht van geraadpleegde bronnen.

2. Onderzoekslocatie en nabije omgeving

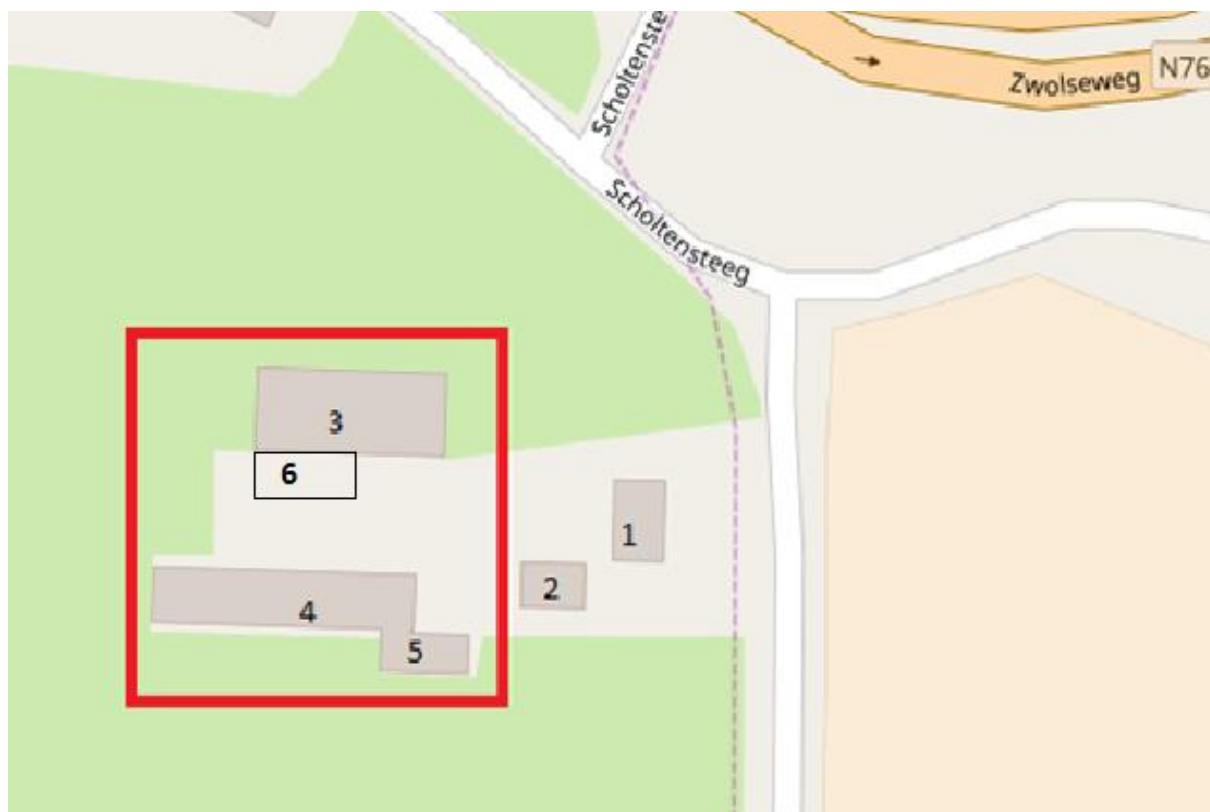
In dit hoofdstuk wordt de huidige en toekomstige situatie van de onderzoekslocatie beschreven en wordt een overzicht gegeven van de beschermde gebieden in de omgeving van de onderzoekslocatie.

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie en directe omgeving

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Scholtensteeg 1 te 's-Heerenbroek. De onderzoekslocatie bevindt zich in agrarisch buitengebied, ten westen van Zwolle. Op de locatie staan een woning met een aparte garage (gebouw 1 en 2 op figuur 2.1), deze blijven behouden. Ten westen hiervan staat een schuur met carport (gebouw 3 en 6 op figuur 2.1), waarvan enkel het dak wordt vervangen. Tot slot bevinden zich op de locatie een schuur met bijgebouw (gebouw 4 en 5 op figuur 2.1), deze worden geheel gesloopt.

In de nabije omgeving is veel groen aanwezig, bestaande uit landbouwgebied, de tuin van de woning en verschillende bomenrijen. Ten noordwesten en westen bevindt zich een sloot naast de onderzoekslocatie. Deze sloot loopt parallel aan de Scholtensteeg. Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen gekapt of watergangen aangetast.

In onderstaande figuur 2.1 is de onderzoekslocatie aangegeven.

Figuur 2.1. Plangebied rood omlijnd. Bevat de volgende gebouwen: 1 = woning 2 = garage 3 = schuur/opslag 4 = schuur/opslag 5 = bijgebouw/opslag 6 = carport (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

In figuur 2.2 tot en met 2.5 zijn overzichtsfoto's opgenomen van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.2. Voormalige varkensschuur en bijgebouw, beide dienen nu als opslag en worden gesloopt.

Figuur 2.3. Achterzijde bijgebouw / opslag (wordt gesloopt).

Figuur 2.4. Voormalige varkensschuur en carport, dienen eveneens als opslag (dak wordt vervangen).

2.2 Beschrijving toekomstige plannen

Men is voornemens om een schuur met bijgebouw geheel te slopen. Hier komt één groot gebouw / opslag voor terug. Van de andere schuur wordt het dak vervangen vanwege aanwezigheid van asbest.

De werkzaamheden staan gepland voor augustus 2019.

2.3 Beschermde gebieden in de omgeving

2.3.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is gelegen ten oosten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Rijntakken (zie figuur 2.5). De afstand tussen de onderzoekslocatie en dit Natura 2000-gebied bedraagt ruim vierhonderd meter.

Gelet op de afstand tot het gebied, de aard van het tussenliggende gebied (landbouwgebied, enkele woningen en een dijk) de kernopgave van het gebied en de aard van de geplande ingreep (kleinschalig) wordt er geen onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming uitgevoerd (zie ook paragraaf 1.2 scope). Er wordt geen significante toename in verkeer of stikstofuitstoot uit de te realiseren bebouwing verwacht. Een toetsing in het kader van de PAS is daarom niet nodig.

Figuur 2.5. De afstand tussen de onderzoekslocatie en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (bron: Rijksoverheid).

Wel dient er rekening te worden gehouden met de vogels die zijn aangewezen als doelsoorten voor het Natura 2000-gebied Rijntakken. De onderzoekslocatie bevindt zich op dusdanige afstand dat vogels hinder kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Gelet op de aard van de werkzaamheden zal er voornamelijk verstoring door geluid en trillingen plaatsvinden in de sloop- en nieuwbouwfase. Deze werkzaamheden zullen slechts van tijdelijke aard zijn, en dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om de effecten van verstoring tot een minimum te beperken. Gezien de tijdelijke en kleinschalige aard van de werkzaamheden geldt voor niet-broedvogels dat ze in de omgeving voldoende alternatieve leefgebieden hebben om tijdelijk naar uit te wijken bij eventuele verstoring tijdens de sloop- en bouwfase.

Daarnaast beschikt de onderzoekslocatie mogelijk over potentiële verblijfplaatsen voor de meervleermuis. Deze soort is aangewezen als doelsoort voor het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Meervleermuizen die gebruik maken van het Natura 2000-gebied Rijntakken als vliegroute en / of foerageergebied, hebben hun verblijfplaatsen in gebouwen buiten het Natura 2000-gebied. Effecten op verblijfplaatsen buiten het Natura 2000-gebied kunnen daardoor leiden tot nadelige effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van meervleermuizen binnen het Natura 2000-gebied. De meervleermuis wordt aangemerkt als soort die gevoelig tot zeer gevoelig is voor verschillende vormen van verstoring. Indien uit nader onderzoek blijkt dat de meervleermuis binnen de onderzoekslocatie aanwezig is, dienen maatregelen te worden getroffen om ervoor te zorgen dat de instandhoudingsdoelstellingen van de meervleermuis niet in het geding komen.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Op de kaart in figuur 2.6 is te zien dat in de directe omgeving van de onderzoekslocatie geen sprake is van een gebied uit de het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ruim vierhonderd meter. Dit betreft “bestaande natuur land” en “bestaande natuur water”. Daarnaast is er een uitwerkingsgebied voor ontwikkeling van het Natura 2000-gebied Rijntakken aanwezig. Dit gebied is aangemerkt als NNN beheergebied. Ook grenst het NNN-gebied Rijntakken in zuidoostelijke richting aan het natuurgebied Vreugenrijkerwaard.

Daar er geen sprake is van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN is verder onderzoek naar invloeden op het NNN niet van toepassing.

Figuur 2.6. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het NNN (bron: provincie Overijssel).

3. Natuurwetgeving

In Nederland is de bescherming van soorten en gebieden geregeld in de Wet natuurbescherming. De provincies zijn bevoegd gezag met betrekking tot het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor soortenbescherming en vergunningen ten behoeve van gebiedsbescherming.

3.1 Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling.

Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten zijn beschermd indien deze in gebruik zijn. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Overige soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is Artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

3.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Met de Wet natuurbescherming is de gebiedsbescherming van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen worden aangeduid als Natura 2000-gebieden.

In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied zijn zowel de te beschermen waarden van de Vogelrichtlijn- als het Habitatrichtlijngebied opgenomen. Dit zijn habitattypen of soorten die typerend zijn voor een bepaald gebied. Deze kwalificerende habitattypen en soorten zijn in het aanwijzingsbesluit opgenomen als zogenaamde instandhoudingsdoelen. Elk gebied is specifiek voor een of meer van deze instandhoudingsdoelen aangewezen. Met deze nationale deelverplichtingen wordt bijgedragen aan de Europese verplichting die beoogt het goede voortbestaan van deze natuurwaarden zeker te stellen.

Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Deze wordt aangevraagd bij de provincie waar de ingreep plaatsvindt. De effecten op de beschermde waarden kunnen zowel direct als indirect (externe werking) zijn. “Extern” betekent zowel dat instandhoudingsdoelen beschermd moeten zijn tegen invloed van buiten het gebied als dat soorten die een levensfunctie buiten het gebied hebben, daar ook volledige bescherming genieten.

Bij het bepalen of de ontwikkeling negatieve gevolgen kan hebben, moet ook rekening gehouden worden met de overige ontwikkelingen in de omgeving van het beschermde gebied. Door een combinatie (cumulatie) van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

Sinds 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden, waarin het beleid voor stikstofgevoelige natuurgebieden is geregeld. De PAS heeft betrekking op Natura 2000-gebieden waar stikstofgevoelige natuur aanwezig is. Als onderdeel van de PAS wordt met het rekenprogramma AERIUS bepaald of de stikstofdepositie door de voorgenomen plannen zodanig verandert dat een melding of vergunningsaanvraag bij de provincie nodig is.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland NNN is een samenhangend netwerk van gebieden met veel natuurwaarden. Het NNN moet voorkomen dat planten en dieren door isolatie van gebieden uitsterven en dat de Nederlandse biodiversiteit afneemt. In het NNN zijn opgenomen:

- Natura 2000-gebieden, bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en (robuuste) verbindingen;

- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden);
- grote wateren.

Voor het NNN geldt het toetsingskader van het Structuurschema Groene Ruimte 1995 (SGR). Dit is overgenomen in de Nota Ruimte. Deze nota stelt dat ruimtelijke ingrepen moeten worden getoetst op mogelijk negatieve effecten voor de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Voor het hele NNN geldt een 'nee, tenzij beginsel'. Op grond hiervan dient directe of indirecte aantasting van bos- en natuurgebied waar mogelijk te worden voorkomen. Er is vrijwel altijd een compensatieverplichting in het provinciaal beleid opgenomen.

3.3 Zorgplicht

In artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. Deze geldt voor zowel soorten als gebieden. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In artikel 1.11 is het als volgt verwoord:

De zorg houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt (...);

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,*
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of*
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt.*

Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

4. Methode

4.1 Literatuurstudie

Voorafgaand aan het veldbezoek is gestart met een bureaustudie naar het voorkomen van flora en fauna ter plaatse van de onderzoekslocatie en de nabije omgeving. Deze bureaustudie heeft bestaan uit het opvragen van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen tien jaar. Hierin is een overzicht gegeven van de ontheffingsplichtige soorten in de Wet natuurbescherming binnen een straal van ongeveer één kilometer rond de onderzoekslocatie. Deze staan weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 4.1. Beschermde soorten binnen één kilometer van het onderzoeksgebied.

Soort	Bescherming
<i>Vaatplanten</i>	
Groot spiegelklokje	Wnb. art. 3.10
Wilde averuit	Wnb. art. 3.10
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	
Bever	HR IV
<i>Vleermuizen</i>	
Gewone dwergvleermuis	HR IV
Rosse vleermuis	Bern II, HR IV
<i>Amfibieën</i>	
Poelkikker	HR IV
<i>Libellen</i>	
Rivierrombout	Bern II, HR IV
<i>Vogels</i>	
Boerenwaluw**	Bern II, categorie 5
Boomkruiper**	Bern II, categorie 5
Buizerd*	Bern II, categorie 4
Grote bonte specht**	Bern II, categorie 5
Huismus*	Categorie 2
Koolmees**	Bern II, categorie 5
Oeverwaluw**	Bern II, categorie 5
Ooievaar*	Bern II, categorie 3
Pimpelmees**	Bern II, categorie 5
Spreeuw**	Categorie 5
Torenvalk**	Bern II, categorie 5
Zwarte roodstaart**	Bern II, categorie 5

*Nesten van vogels die behoren tot **categorie 1 tot en met 4** zijn **jaarrond** beschermd.

Nesten van soorten die vallen onder **categorie 5 zijn eveneens jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieve nestlocaties overblijven in de omgeving. Hoewel deze vogelsoorten vaak terugkeren naar de plaats waar zij het voorgaande jaar hebben gebroed, beschikken ze wel over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen.

Verder is gebruik gemaakt van bestaande literatuur (verspreidingsatlassen en dergelijke). Er zijn geen gegevens aangekocht van bijvoorbeeld PGO's (Particuliere Gegevensbeherende Organisaties).

4.2 Veldbezoek

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 5 september 2018 en is uitgevoerd door mevrouw S. Nap van Eco Reest BV. Het veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden. Tijdens de inventarisatie waren de weersomstandigheden als volgt: droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft, temperatuur 20 graden Celsius.

Het bezoek is erop gericht om te beoordelen of de onderzoekslocatie geschikte biotopen bevat voor beschermde dier- en plantensoorten. Hiervoor zijn de onderzoekslocatie en de nabije omgeving onderzocht op potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten.

5. Resultaten

Onderstaand zijn de resultaten van zowel het literatuuronderzoek als het veldbezoek weergegeven.

5.1 Vaatplanten

De NDFF maakt melding van groot spiegclklokje en wilde averuit binnen een straal van één kilometer rond de onderzoekslocatie. Beide soorten zijn zeldzaam in het oostelijke rivierengebied.

Het groot spiegclklokje groeit op zandige stroomruggen in rivierdalen, op open plekken van dijken en bermen, in graanakkers, op stoppelvelden en braakliggende terreinen. De wilde averuit groeit op rivierduinen, dijken, langs spoorwegen, grasland, bermen (uiterwaarden) en braakliggende grond. Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende soorten van een voedselrijke bodem aangetroffen, waaronder beukenhaag, distel (*Carduus spec.*), grote brandnetel, laurier, madeliefje, paardenbloem, zuring (*Rumex spec.*) en grasvelden.

Gezien de voedselrijke omstandigheden en het beheer (frequent maaien van de grasvelden en het grotendeels verhard terrein) worden beschermde vaatplanten niet binnen de onderzoekslocatie verwacht. Om deze reden worden ook de in de NDFF genoemde soorten groot spiegclklokje en wilde averuit niet verwacht.

5.2 Vogels

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten bekend (NDFF): buizerd, huismus en ooievaar.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn gedurende het veldbezoek enkele vogelsoorten aangetroffen. Het betreffen onder andere brandganzen, huismus, huiswaluw, Turkse tortel en witte kwikstaart.

Meerdere huismussen zijn aangetroffen in de heg tussen gebouw 2 en 5 in (zie figuur 2.1). De aanwezigheid van de huismus binnen de onderzoekslocatie kan duiden op mogelijke broedlocaties in de bebouwing binnen de onderzoekslocatie. De huismus is een broedvogel met jaarrond beschermde nestplaatsen. Alle onderzochte gebouwen beschikken over potentiële geschikte nestplaatsen voor huismussen in de vorm van ruimtes onder de golfplaten daken.

Figuur 5.1. Potentieel geschikte nestplaats voor huismussen; dakgoten met mogelijkheden onder de dakplaten (rood omrand).

De buizerd en ooievaar die ook in de NDFF worden vermeld zijn niet aangetroffen op de onderzoekslocatie. De buizerd bouwt zijn nesten hoog in de kruinen van bomen. Ook de ooievaar bouwt zijn nesten op hoge locaties als bomen, schoorstenen of speciale palen. Binnen de onderzoekslocatie is er geen geschikte nestgelegenheid voor de buizerd en de ooievaar aanwezig. Aanwezigheid van nestplaatsen van beide soorten binnen de onderzoekslocatie kan om deze reden worden uitgesloten.

In het bijgebouw (gebouw 5 op figuur 2.1) zijn (ontlasting)sporen en sporen van nestmateriaal van (mogelijk) huiszwaluw of boerenzwaluw aangetroffen. Daarnaast zijn er meerdere witte kwikstaarten (volwassen en juveniel) op de daken van de schuren waargenomen. De aanwezigheid van juveniele vogels kan duiden op een broedlocatie in de nabije omgeving. De witte kwikstaart is een soort die veelal nestelt op het platteland en op daken van gebouwen. Nesten van de witte kwikstaart zijn alleen beschermd op het moment dat deze in gebruik zijn.

Uit de NDFF kwam naar voren dat er een aantal vogels van categorie 5 in of in de omgeving van de onderzoekslocatie zijn waargenomen. Er zijn in (de omgeving van) het plangebied voldoende alternatieven aanwezig voor categorie 5 soorten. De nesten van deze vogels zijn dan ook niet jaarrond beschermd.

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten, zoals de witte kwikstaart. Alle in gebruik zijnde vogelnesten zijn beschermd. Bij de sloop van de schuren en de renovatie van het dak dient rekeningen gehouden met het broedseizoen (globaal van 1 maart tot en met 1 september).

5.3 Grondgebonden zoogdieren

De NDFF maakt melding van de bever binnen een straal van één kilometer rond de onderzoekslocatie. Bevers komen voor in overgangsgebieden tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. Ze hebben een voorkeur voor rustige rivieren en meren met de aanwezigheid van bomen en bossen. Daarnaast moet de waterdiepte minimaal vijftig centimeter zijn. De onderzoekslocatie wordt enkel omgeven door een sloot. Deze sloot voldoet niet aan het geschikte habitat voor de bever. Tijdens het veldbezoek zijn daarnaast geen sporen van de bever aangetroffen, zoals knaagsporen, burchten en legers. Om deze redenen kunnen vaste verblijfplaatsen van de bever worden uitgesloten van de onderzoekslocatie.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren ter plaatse van de onderzoekslocatie. Hierbij wordt overigens opgemerkt dat sporen van kleine zoogdieren in vegetatie lastig zichtbaar zijn. Gelet op het habitatype zou de onderzoekslocatie en directe omgeving, onderdeel kunnen uitmaken van het leefgebied van algemene zoogdieren zoals diverse algemene muizensoorten en de mol.

Deze algemene en verwachte diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten of soorten die alleen onder de zorgplicht vallen waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van deze soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

5.4 Vleermuizen

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn de volgende vleermuizen bekend uit de NDFF: gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis. Daarnaast kan ook de meervleermuis zich binnen het onderzoeksgebied bevinden.

De gewone dwergvleermuis is een soort die veel in de bebouwde omgeving te vinden is. Jaarrond maken ze gebruik van gebouwen waarbij de verblijfplaatsen zich onder andere bevinden in spouwmuren, achter gevelbetimmering, daklijsten en vensterluiken, onder dakpannen en in spleten en nissen in muren. Paarverblijfplaatsen en verblijfplaatsen van individuele dieren worden ook wel in bomen aangetroffen.

De rosse vleermuis is één van de grootste vleermuissoorten van het land. De verblijfplaatsen van de rosse vleermuis bevinden zich voornamelijk in boomholtes. Bij uitzondering worden ze ook wel eens in gebouwen aangetroffen. Concentraties van kolonies zijn te vinden op plaatsen waar oud bos en open, waterrijke gebieden bijeenkomen, zoals in de binnenduinrand, de noordkant van de Utrechtse Heuvelrug, de uiterwaarden van de IJssel, Noordwest-Overijssel en het grensgebied van Groningen en Drenthe.

De meervleermuis is aangewezen als doelsoort voor het nabij gelegen Natura 2000-gebied Rijntakken. De meervleermuis is een typische gebouwbewoner. Kolonies worden in de zomer voornamelijk in spouwmuren, rondom schoorstenen, onder dakpannen en achter daklijsten aangetroffen. Meervleermuizen gebruiken een kraamverblijfplaats een heel zomerseizoen, vaak meerdere jaren achtereen. Een belangrijk gedeelte van het verspreidingsgebied bevindt zich in Nederland.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek bleek dat de twee voormalige varkensschuren potentieel geschikt zijn als paar- zomer-, kraam- of overwinteringslocatie van gebouwbewonende soorten, zoals de in de directe omgeving bekende gewone dwergvleermuis en meervleermuis. De te slopen schuur (gebouw 4 op figuur 2.1) biedt verschillende toegangsmogelijkheden (zie figuur 5.2 en 5.3) tot een mogelijke verblijfplaats waaronder, open stootvoegen, kapotte stenen onder de dakrand en de gevel dakbedekking.

Figuur 5.2. Kapotte stenen en voegen onder de dakrand aan voorzijde schuur, toegangsmogelijkheid tot de spouw.

De schuur waarvan het dak wordt gerenoveerd (gebouw 3 op figuur 2.1) biedt eveneens verschillende toegangsmogelijkheden (zie figuur 5.4 tot en met 5.6) tot mogelijke verblijfplaatsen, waaronder een gat in de muur, ruimte onder de hoek en nok dakbedekking en ventilatiestenen.

Figuur 5.4. Gat in de muur aan achterzijde schuur bij aanbouw van carport, biedt toegang tot de spouw.

Figuur 5.5. Ruimte onder hoek en nok dakbedekking, potentiële toegangsmogelijkheid tot de spouw.

Figuur 5.6. Ventilatiestenen onder de witte boeirand onder de dakgoot bieden een potentiële toegangsmogelijkheid voor vleermuizen.

Gewone dwergvleermuizen kunnen in grote groepen overwinteren. In de nazomer worden deze massawinterverblijfplaatsen in grote groepen verkend door voor een dergelijke verblijfplaats te zwermen. Dit gedrag is tot nu toe met name aangetoond bij grotere, hoge gebouwen, zoals flats of kerken. Een zwermlocatie van gewone dwergvleermuizen wordt niet verwacht binnen het onderzoeksgebied.

Vliegroute

De straten en bosschages in de omgeving vormen lijnvormige elementen die als vliegroute kunnen worden gebruikt door vleermuizen. De aanwezigheid van vliegroutes kan niet worden uitgesloten. Echter gezien de aanwezigheid van alternatieven in de directe omgeving zal het hier niet gaan om essentiële vliegroutes. Bovendien zullen bij de werkzaamheden geen vliegroutes worden aangetast.

Foerageergebied

Mogelijk maakt de onderzoekslocatie deel uit van het foerageergebied van in de omgeving voorkomende soorten vleermuizen. Daar de geplande werkzaamheden overdag plaatsvinden en de locatie en omgeving na ontwikkeling voldoende geschikt zullen blijven als foerageergebied is verder onderzoek naar het voorkomen van foerageergebieden van vleermuizen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën en reptielen

Binnen één kilometer van de onderzoekslocatie is de poelkikker waargenomen. Dit blijkt uit gegevens van de NDFF.

De poelkikker komt met name voor op hogere zandgronden. Daarnaast is de soort aanwezig op laagdynamische plekken in het rivierengebied. Het geschikte habitat van de poelkikker bestaat uit voedselarm en schoon water. Binnen de onderzoekslocatie bevinden zich geen watervoerende elementen. Echter aan de voorzijde van de onderzoekslocatie bevindt zich wel een sloot. Deze sloot zal gezien de ligging in agrarisch gebied naar verwachting een voedselrijke sloot zijn. Het overgrote gedeelte van de onderzoekslocatie bestaat uit verharde ondergrond. De onderzoekslocatie beschikt niet over het geschikte habitat voor de poelkikker. Om deze redenen kan de poelkikker worden uitgesloten van de onderzoekslocatie. Daarnaast zullen er, gelet op de aard van de werkzaamheden, geen werkzaamheden plaatsvinden aan de sloot.

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën of reptielen waargenomen ter plaatse van de onderzoekslocatie. Gelet op de aard van de onderzoekslocatie wordt het voorkomen van reptielen ter plaatse van de onderzoekslocatie uitgesloten.

Vanwege de aanwezigheid van de nabij gelegen sloot is er mogelijk sprake van verblijfplaatsen (landhabitat) van algemeen voorkomende amfibieën (bijvoorbeeld bruine kikker, gewone pad, kleine water salamander).

Deze verwachte en algemene diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van deze soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

5.6 Vissen

Omdat er op de onderzoekslocatie geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten. Daarnaast wordt tijdens de werkzaamheden de nabij gelegen sloot niet aangetast.

5.7 Overige soorten

Binnen één kilometer van de onderzoeklocatie is de beschermde libellesoort rivierrombout waargenomen. Dit blijkt uit gegevens van de NDFF. Echter deze waarnemingen beperken zich tot de oevers van de IJssel. Verder landinwaarts zijn er geen waarnemingen bekend in de NDFF. Het habitat van de rivierrombout bestaat uit stromende rivieren en grote beken waar zand of slib wordt afgezet. Mogelijk kan de soort zich incidenteel over de onderzoekslocatie verplaatsen. De onderzoekslocatie maakt, vanwege het ontbreken van geschikt habitat, echter geen essentieel deel uit van het leefgebied van de rivierrombout.

Door het ontbreken van sleutelfactoren zoals waardplanten speelt onderhavige onderzoekslocatie geen cruciale rol voor plaatselijke beschermde vlinderpopulaties. Omdat er op de onderzoekslocatie geen geschikte permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van essentieel leefgebied van overige beschermde libellen ook worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen algemene diersoorten uit de overige soortgroepen aangetroffen. Zeldzame, beschermde of Rode Lijstsoorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Belangrijke reden hiervoor is dat ter plaatse geen geschikt habitat aanwezig is voor deze soorten.

De overige in de Wet natuurbescherming opgenomen ontheffingsplichtige soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het onwaarschijnlijk is dat de onderzoekslocatie voor deze soorten een functie vervult.

6. Samenvatting en conclusie

6.1 Algemeen

In opdracht van de Witpaard B.V. is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd ter plaatse van Scholtensteeg 1 te 's-Heerenbroek.

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen renovatie van het dak van een schuur en de sloop van een schuur met bijgebouw.

Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de voorkomende beschermde dier- en plantensoorten ter plaatse van de onderzoekslocatie.

De schuren op de onderzoekslocatie hebben een gezamenlijk oppervlakte van circa 850 m².

6.2 Conclusie soortenbescherming

In de schuren binnen de onderzoekslocatie zijn mogelijk jaarrond beschermde nestplaatsen van de huismus aanwezig. De tuin en omgeving maken onderdeel uit van het leefgebied van de huismus. Daarnaast kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden onder de daken en in de spouw van de voormalige varkensschuren. Tevens kan de tuin en de directe omgeving onderdeel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen.

Vanwege de (mogelijke) aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen onder de daken en in de spouw, kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden.

De overige te verwachten diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

In de tuin en in de schuren kunnen algemene vogelsoorten tot broeden komen. Alle in gebruik zijnde vogelnesten zijn beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

6.3 Conclusie gebiedsbescherming

De onderzoekslocatie is gelegen ten oosten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De afstand tussen de onderzoekslocatie en dit Natura 2000-gebied bedraagt circa vierhonderd meter. Gelet op de afstand tot het gebied, de kernopgave van het gebied en de aard van de geplande ingreep is er geen onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming uitgevoerd.

Gezien de geringe afstand dient er wel rekeningen gehouden te worden met verstoring gevoelige doelsoorten die zijn aangewezen voor het Natura 2000-gebied de Rijntakken. Dit betreffen onder andere verschillende vogelsoorten (broedvogels en niet-broedvogels) en de meervleermuis. Gelet op

de aard van de werkzaamheden zal er voornamelijk verstoring door geluid en trillingen plaatsvinden in de sloop- en nieuwbouwfase. Deze werkzaamheden zullen van tijdelijke aard zijn, en dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om de effecten van verstoring tot een minimum te beperken. Indien uit nader onderzoek blijkt dat binnen de onderzoekslocatie verblijfplaatsen van de meervleermuis aanwezig zijn, dienen mogelijk maatregelen genomen te worden om nadelige effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort te voorkomen.

Daarnaast is de locatie gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland. Daar er geen sprake is van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN is verder onderzoek naar invloeden op het NNN niet van toepassing.

6.4 Aanbevelingen en advies

Nader onderzoek

Het kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn in de schuren. Nestplaatsen van huismussen en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn streng beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming. Om te bepalen of er al dan geen vleermuisverblijfplaatsen en nestplaatsen van huismussen in de schuren aanwezig zijn, is nader onderzoek nodig. Alleen dan kan bepaald worden of er bij de voorgenomen werkzaamheden sprake is van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Leidraad voor vleermuisonderzoek is het vleermuisprotocol van 2017. Voor een volledig vleermuisonderzoek zijn meerdere veldbezoeken nodig in de periode half mei - september.

Voor het onderzoek naar de huismus wordt de methode uit het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus aangehouden. Huismusonderzoek vindt plaats middels twee veldbezoeken in de periode april – 20 juni.

Afhankelijk van de resultaten wordt bepaald of maatregelen en/of een ontheffing nodig zijn.

Broedvogels

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen tevens geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Alle in gebruik zijnde nesten zijn beschermd. Indien er geen werkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen wordt er geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht wat betreft nestlocaties voor vogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden moet voorafgaand hieraan de locatie worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle in gebruik zijnde nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

6.5 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest BV geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
S. Nap BSc.

Geraadpleegde bronnen

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Bij12, Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, juli 2017.

Dietz, C.O., von Helversen & D. Nill (2011). *Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

Haarsma, A-J., *De meervleermuis in Nederland*, augustus 2011

Libellennet.nl

NDFF.nl ¹

RAVON.nl

SOVON.nl

Synbiosiys.alterra.nl

Vleermuis.net

Vleermuizenindestad.nl

Vlindernet.nl

Waarneming.nl

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Bijlage 1

Overzicht vrijgestelde soorten provincie Overijssel

Vrijgestelde soorten (artikel 3.10 eerste lid, onderdeel c) provincie Overijssel	
Zoogdieren	Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>) Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>) Bunzing (<i>Mustela putorius</i>) Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>) Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>) Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>) Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>) Haas (<i>Lepus europeus</i>) Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>) Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>) Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>) Ondergrondse woelmuis (<i>Pitymys subterraneus</i>) Ree (<i>Capreolus capreolus</i>) Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>) Tweekleurige bosspitsmuis (<i>Sorex coronatus</i>) Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>) Vos (<i>Vulpes vulpes</i>) Wezel (<i>Mustela nivalis</i>) Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)
Amfibieën	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>) Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>) Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>) Meerkikker Pelophylax ridibundus (<i>Rana ridibunda</i>) Middelste groene kikker / Bastaardkikker (<i>Pelophylax klepton esculentus</i> <i>Rana esculenta</i>)

MILIEU ADVIESBUREAU

EcoReest

Advies vanuit een groen hart

